

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ

ให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ....

อพ. ๒๑ / ๒๕๔๒ สมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ

จัดทำโดย: ส่วนบริการวิชาการหอสมุดรัฐสภา
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. 244-1318-21 โทรสาร. 244-1322

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ

ให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารนี้จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือญัตติ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยรวบรวมข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความ ข่าวที่ตัดจากหนังสือพิมพ์ และ/หรือ สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น ประกอบการพิจารณาแก่สมาชิกรัฐสภา และผู้สนใจทั่วไป

เอกสารประกอบการพิจารณานี้ ส่วนบริการวิชาการ หอสมุดรัฐสภา สำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้จัดทำ การนำข้อความหรือส่วนหนึ่งส่วนใดในเอกสารนี้ ไปลงพิมพ์ในเอกสารอื่น โปรดอ้างที่มากำกับไว้ด้วย

หากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม โปรดติดต่อส่วนบริการวิชาการ หอสมุดรัฐสภา หมายเลขโทรศัพท์ 2441319 ถึง 2441321 โทรสาร 2441322

ส่วนบริการวิชาการ
หอสมุดรัฐสภา

เอกสารประกอบการพิจารณา

ส่วนบริการวิชาการ หอสมุดรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โทร. 2441318-21 โทรสาร 2441322

สารบัญ

	หน้า
1. หลักการและเหตุผลแห่งร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	1
2. สรุปสาระสำคัญ	2
3. ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมนูญศาลยุติธรรม กับร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างธรรมนูญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	9
4. หนังสือด่วนมาก ที่ ยธ 0502/2632 เรื่อง การกำหนดกรอบอัตรากำลังข้าราชการตุลาการให้ครบองค์คณะตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	45
5. องค์คณะผู้พิพากษา	47
6. บทความทางวิชาการ	
6.1 รัฐธรรมนูญใหม่กับการที่ศาลจะต้องนั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ	50
6.2 รัฐธรรมนูญใหม่กับการกำหนดให้หน่วยธุรการของศาลยุติธรรมเป็นอิสระ	52
6.3 รัฐธรรมนูญใหม่กับความเป็นอิสระของผู้พิพากษาและตุลาการ	54

ดวงรัตน์ เล่าห์ตตพงษ์ภูริ

นิติกร 6

นิพัทธ์ สระฉันทพงษ์

นิติกร 5

ผู้รับผิดชอบ

ดาวรัตน์ สมจิตร

สุเทพ น้อยนารถ

ผู้บันทึก

หลักการและเหตุผลแห่ง
ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ปรับปรุงพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

เหตุผล

โดยที่มาตรา 236 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การนั่งพิจารณาคดีศาลของศาลต้องมีผู้พิพากษาครบองค์คณะและผู้พิพากษาซึ่งมิได้นั่งพิจารณาคดีใดจะทำคำพิพากษาคดีนั้นมิได้ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบกับมาตรา 249 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้การจ่ายสำนวนคดีให้ผู้พิพากษาต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติ และได้ห้ามการเรียกคืนสำนวนคดีหรือการโอนสำนวนคดี เว้นแต่เป็นกรณีที่จะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในการพิจารณาคดีพิพากษาอรรถคดี นอกจากนี้ได้มีการตรากฎหมายตามมาตรา 275 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งบัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระ โดยมีเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลฎีกา ดังนั้น เพื่อเป็นการรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและเพื่อให้การจัดระบบการบริหารงานศาลยุติธรรมตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมสอดคล้องกับกฎหมายซึ่งตราขึ้นตามมาตรา 275 ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญ

ก. ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ....

1. ยกเลิกพระราชบัญญัติให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมนูญศาลยุติธรรมซึ่งได้ใช้บังคับโดยพระราชบัญญัติดังกล่าว
2. ให้ใช้บทบัญญัติท้ายพระราชบัญญัตินี้เป็นพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
3. พระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องในวันที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นต้นไป ไม่ว่ามูลคดีได้เกิดขึ้นก่อนหรือในวันที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องก่อนวันที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ก่อนวันที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าคดีจะถึงที่สุด เว้นแต่มาตรา 28 มาตรา 29 มาตรา 30 และมาตรา 31 แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับกับคดีในลักษณะดังกล่าวนับแต่วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2545

4. บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการ ระเบียบข้อบังคับ และบรรดาคำสั่งต่าง ๆ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมที่ตราหรือออกโดยอาศัยอำนาจตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมซึ่งได้ใช้บังคับโดยพระราชบัญญัติให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 ก่อนวันที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้บังคับได้ต่อไปกว่าจะมีประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ออกใช้บังคับแทน

5. ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ข. พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

1. การแบ่งชั้นของศาล

แบ่งออกเป็นสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา (มาตรา 1)

1.1 ศาลชั้นต้นประกอบด้วยศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญารธนบุรี ศาลจังหวัด ศาลแขวง และศาลยุติธรรมอื่น ที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดให้เป็นศาลชั้นต้น (มาตรา 2)

1.2 ศาลอุทธรณ์ประกอบด้วยศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค (มาตรา 3)

2. การแบ่งแผนกหรือหน่วยงานในศาล

ศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ และศาลชั้นต้น อาจแบ่งส่วนราชการเป็นแผนกหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น และจะให้มีอำนาจในคดีประเภทใดหรือคดีในท้องที่ใดซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของแต่ละศาลนั้นแยกต่างหากโดยเฉพาะก็ได้ โดยออกเป็นประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม (มาตรา 4)

3. การวางระเบียบราชการฝ่ายตุลาการของศาลยุติธรรม

ให้เป็นอำนาจของประธานศาลฎีกา (มาตรา 5)

4. การจัดตั้ง การยุบเลิกหรือการเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาล

เลขาธิการสำนักศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการ (มาตรา 6)

5. การกำหนดจำนวนผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม

ให้คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกา กำหนดจำนวนผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมให้เหมาะสมตามความจำเป็นแห่งราชการนั้น (มาตรา 7)

6. จำนวนผู้พิพากษา

6.1 ให้มีประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค และอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญารธนบุรี และศาลยุติธรรมอื่น ศาลละหนึ่งคน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม จะกำหนดให้มีรองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นมากกว่าหนึ่งคนก็ได้ (มาตรา 8)

6.2 ในศาลจังหวัดหรือศาลแขวง ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ศาลละหนึ่งคน เมื่อตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงว่างลงหรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลนั้นเป็นผู้รักษาราชการแทน (มาตรา 9)

6.3 ในกรณีที่มีการแบ่งส่วนราชการในศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ หรือศาลชั้นต้นออกเป็นแผนกหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นแผนกหรือหน่วยงานละหนึ่งคน เมื่อตำแหน่งดังกล่าวว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในแผนกหรือในหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นนั้นเป็นผู้รักษาราชการแทน (มาตรา 10)

6.4 ให้มีอธิบดีผู้พิพากษามาตามจำนวนที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษามาคนหนึ่งคน ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม จะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษามาคนในภาคหนึ่งภาคใดมากกว่าหนึ่งคนก็ได้ เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษามาว่างลงหรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษามาเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองอธิบดีผู้พิพากษามาหลายคน ให้รองอธิบดีผู้พิพากษามาที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้รักษาราชการแทน (มาตรา 13)

7. อำนาจหน้าที่ของประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นและผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

7.1 ระมัดระวังการใช้ระเบียบวิธีการต่าง ๆ ที่ออกโดยกฎหมายหรือโดยประการอื่น ให้เป็นไปโดยถูกต้อง เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเสร็จเด็ดขาดไปโดยเร็ว

7.2 ให้คำแนะนำแก่ผู้พิพากษาในศาลนั้นในข้อขัดข้องเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา

7.3 ร่วมมือกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองท้องถิ่น ในบรรดากิจการอันเกี่ยวกับการจัดวางระเบียบและการดำเนินการงานส่วนราชการของศาล

7.4 ทำรายงานการคดีและกิจการของศาลส่งตามระเบียบ

7.5 สั่งคำร้องต่าง ๆ ที่ยื่นต่อตนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณา

ความ

7.6 มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ให้รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น มีอำนาจตาม 6.5 ด้วย และให้มีหน้าที่ช่วยประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น แล้วแต่กรณี ตามที่ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น มอบหมาย (มาตรา 11)

8. อำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษามาตรและรองอธิบดีผู้พิพากษา

อธิบดีผู้พิพากษามาตรมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ตามข้อ 7.1-7.6 และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

8.1 สั่งให้หัวหน้าสำนักงานประจำศาลยุติธรรมรายงานเกี่ยวกับคดี หรือรายงานกิจการอื่นของศาลที่อยู่ในเขตอำนาจของตน

8.2 ร่วมเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจของตน

8.3 ในกรณีจำเป็นจะสั่งให้ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจของตนไปช่วยทำงานชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินสามเดือนในอีกศาลหนึ่งโดยความยินยอมของผู้พิพากษานั้นก็ได้ แล้วรายงานไปยังประธานศาลฎีกาทันที

ให้รองอธิบดีผู้พิพากษามาตรมีอำนาจตาม 8.2 และให้มีหน้าที่ช่วยอธิบดีผู้พิพากษามาตรตามที่อธิบดีผู้พิพากษามาตรมอบหมาย (มาตรา 14)

9. เขตอำนาจศาลชั้นต้น

9.1 ศาลชั้นต้นมีเขตตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดไว้ (มาตรา 16)

9.1.1 ศาลแพ่งและศาลอาญา มีเขตตลอดท้องที่กรุงเทพมหานครนอกจากท้องที่ที่อยู่ในเขตของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี ศาลจังหวัดมีนบุรี และศาลยุติธรรมอื่นตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดไว้ (มาตรา 16)

9.1.2 ในกรณีที่มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแพ่งหรือศาลอาญา และคดีนั้นเกิดขึ้นนอกเขตของศาลแพ่งหรือศาลอาญา ศาลแพ่งหรือศาลอาญา แล้วแต่กรณี อาจใช้ดุลยพินิจยอมรับไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโอนคดีไปยังศาลยุติธรรมอื่นที่มีเขตอำนาจ (มาตรา 16)

9.1.3 ในกรณีที่มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลจังหวัด และคดีนั้นเกิดขึ้นในเขตของศาลแขวง และอยู่ในอำนาจของศาลแขวง ให้ศาลจังหวัดนั้นมีคำสั่งโอนคดีไปยังศาลแขวงที่มีเขตอำนาจ (มาตรา 16)

9.1.4 ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี และมีอำนาจทำการไต่สวนหรือมีคำสั่งใด ๆ ซึ่งผู้พิพากษาคนเดียวมีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 24 และมาตรา 25 (1) (2) (3) (4) และ (5) (มาตรา 17)

9.1.5 ศาลจังหวัดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญาทั้งปวง (มาตรา 18)

9.1.6 ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ และศาลแพ่งธนบุรีมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งทั้งปวงและคดีอื่นใดที่มีได้อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม (มาตรา 19)

9.1.7 ศาลอาญา ศาลอาญากกรุงเทพใต้ และศาลอาญาธนบุรีมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทั้งปวง (มาตรา 19)

10. เขตอำนาจของศาลอุทธรณ์ และศาลอุทธรณ์ภาค

10.1 ศาลอุทธรณ์มีเขตตลอดท้องที่ที่มีได้อยู่ในเขตศาลอุทธรณ์ภาค ในกรณีที่มีการยื่นอุทธรณ์คดีต่อศาลอุทธรณ์ และคดีนั้นอยู่นอกเขตศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์อาจใช้ดุลยพินิจยอมรับไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโอนคดีนั้นไปยังศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจ (มาตรา 21)

10.2 ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น และมีอำนาจ

10.2.1 ตรวจสอบคำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่พิพากษาลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ถ้าพบว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือคำพิพากษานั้นขัดหรือแย้งต่อกฎหมายหรือไม่เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ให้ส่งคดีให้ศาลชั้นต้นนั้นดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือมีคำพิพากษาใหม่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคดีนั้น แต่ถ้าพบว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือคำพิพากษาเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายก็ให้วินิจฉัยชี้ขาดคดีนั้น

10.2.2 วินิจฉัยชี้ขาดคำร้องที่ยื่นตามกฎหมายคัดค้านคำสั่งของศาลชั้นต้น

10.2.3 วินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจวินิจฉัยได้ตามกฎหมายอื่นด้วย (มาตรา 22)

11. เขตอำนาจของศาลฎีกา

ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค และคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นโดยตรงต่อศาลฎีกา คดีที่ศาลฎีกาได้พิจารณาพิพากษาแล้ว คู่ความไม่มีสิทธิที่จะทูลเกล้าฯ ถวาย ฎีกา คัดค้านคดีนั้นต่อไป (มาตรา 23)

12. อำนาจของผู้พิพากษาคนเดียว

12.1 ให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) ออกหมายเรียก หมายอาญา หรือหมายสั่งให้ส่งคนมาจากหรือไปยังจังหวัดอื่น

(2) ออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งมีใช้เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดี

(มาตรา 24)

12.2 ในศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาคณะเดียวมีอำนาจเกี่ยวกับคดีซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลนั้น ดังต่อไปนี้

12.2.1 ใต้อำนาจและวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องหรือคำขอที่ยื่นต่อศาลในคดีทั้งปวง

12.2.2 ใต้อำนาจและมีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย

12.2.3 ใต้อำนาจมูลฟ้องและมีคำสั่งในคดีอาญา

12.2.4 พิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง ซึ่งราคาทรัพย์สินที่พิพาทหรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกินสามแสนบาท จำนวนเงินดังกล่าวคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมอาจขยายได้เมื่อมีเหตุอันสมควรโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

12.2.5 พิจารณาพิพากษาคดีอาญา ซึ่งกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างสูงไว้ ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่จะลงโทษจำคุกเกินหกเดือน หรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งอัตราโทษจำคุกหรือปรับอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างเกินอัตราที่กล่าวแล้วไม่ได้

ผู้พิพากษาประจำศาลไม่มีอำนาจตาม 12.2.3 12.2.4 หรือ 12.2.5

(มาตรา 25)

13. องค์คณะของศาลชั้นต้นในการพิจารณาพิพากษาคดี

ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น นอกจากศาลแขวงและศาลยุติธรรมอื่น ต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสองคนและต้องไม่เป็นผู้พิพากษาประจำศาลเกินหนึ่งคน จึงเป็นองค์คณะที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งหรือคดีอาญา (มาตรา 26)

14. องค์คณะของศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาในการพิจารณาพิพากษาคดี

ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสามคน จึงเป็นองค์คณะที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีได้

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และผู้พิพากษาศาลฎีกา ที่เข้าประชุมใหญ่ เมื่อได้ตรวจสำนวนคดีที่ประชุมใหญ่แล้ว มีอำนาจพิพากษาหรือทำคำสั่งคดีนั้นได้ และเฉพาะในศาลอุทธรณ์ภาคหรือศาลอุทธรณ์มีอำนาจทำความเห็นแย้งได้ด้วย (มาตรา 27)

15. การจ่ายสำนวนคดี

ให้ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี รับผิดชอบในการจ่ายสำนวนคดีให้แก่องค์คณะผู้พิพากษาในศาลนั้น โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความเหมาะสมขององค์คณะผู้พิพากษาที่จะรับผิดชอบสำนวน และสัดส่วนปริมาณที่องค์คณะผู้พิพากษาแต่ละองค์คณะต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ประธานศาลฎีกากำหนด (มาตรา 32)

16. การเรียกคืนสำนวนคดีหรือการโอนสำนวนคดี

ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล จะกระทำต่อเมื่อเป็นกรณีที่จะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในการพิจารณาหรือพิพากษาอรรถคดีของศาลนั้น และรองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลจังหวัด หรือผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลแขวง แล้วแต่กรณี ที่มีได้เป็นองค์คณะในสำนวนคดีดังกล่าวได้เสนอความเห็นให้กระทำได้ (มาตรา 33)

ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติที่ใช้พระบรมมณูยศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระบรมมณูยศาลยุติธรรม
กับร่างพระราชบัญญัติที่ใช้พระบรมมณูยศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระบรมมณูยศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

พระราชบัญญัติที่ใช้พระบรมมณูยศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระบรมมณูยศาลยุติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติที่ใช้พระบรมมณูยศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระบรมมณูยศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
พระราชบัญญัติ ที่ใช้พระบรมมณูยศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 ตราไว้ ณ วันที่ 15 มิถุนายน พุทธศักราช 2477 เป็นปีที่ 2 ในรัชกาลปัจจุบัน	ร่าง พระราชบัญญัติ ที่ใช้พระบรมมณูยศาลยุติธรรม พ.ศ.	
โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรยกเลิก บรรดากฎหมายว่าด้วยพระบรมมณูยศาลยุติธรรมที่ใช้ อยู่ ณ บัดนี้ และใช้พระบรมมณูยศาลยุติธรรมต่อท้าย พระราชบัญญัตินี้แทน จึงทรงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราช บัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทน ราษฎร ดังต่อไปนี้	โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงพระบรมมณู ยศาลยุติธรรม	

<p>พระราชบัญญัติให้พระธรรมมัญญุสกาลยุดิธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมมัญญุสกาลยุดิธรรม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมมัญญุสกาลยุดิธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมมัญญุสกาลยุดิธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้พระธรรมมัญญุสกาลยุดิธรรม พุทธศักราช 2477”</p> <p>มาตรา 2 ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา 4 ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา 3 ตั้งแต่วันใช้พระธรรมมัญญุสกาลยุดิธรรมนี้สืบไป ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระธรรมมัญญุสกาลยุดิธรรมนี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระธรรมมัญญุสกาลยุดิธรรมนี้</p>	<p>มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้พระธรรมมัญญุสกาลยุดิธรรม พ.ศ. ....”</p> <p>มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติให้ใช้พระธรรมมัญญุสกาลยุดิธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมมัญญุสกาลยุดิธรรมซึ่งได้ใช้บังคับโดยพระราชบัญญัติดังกล่าว</p>	
<p>มาตรา 3 ให้ใช้พระธรรมมัญญุสกาลยุดิธรรมตามที่ได้ตราไว้ต่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2478 เป็นต้นไป</p>	<p>มาตรา 4 ให้ใช้บทบัญญัติท้ายพระราชบัญญัตินี้เป็นพระธรรมมัญญุสกาลยุดิธรรม</p> <p>มาตรา 5 พระธรรมมัญญุสกาลยุดิธรรมท้ายพระราชบัญญัติให้ใช้บังคับแก่บรรดาคติที่ได้ยื่นฟ้องในวันที่ พระธรรมมัญญุสกาลยุดิธรรมท้ายพระราชบัญญัติให้ใช้บังคับ</p>	

<p>พระราชบัญญัติให้พระธรรมมัญญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมนูญศาลยุติธรรม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมมัญญศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>บทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมนี้ ให้ใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องภายหลังวันใช้ พระธรรมนูญศาลยุติธรรมนี้ ไม่ว่าจะคดีที่เกิดขึ้นก่อน หรือภายหลังวันใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรมนี้ บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องก่อนวันใช้พระธรรมนูญ ศาลยุติธรรมนี้ ให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้ก่อนวันใช้ พระธรรมนูญศาลยุติธรรมนั้นจนกว่าคดีนั้น ๆ จะถึงที่สุด</p>	<p>เป็นต้นไป ไม่ว่าจะคดีที่เกิดขึ้นก่อนหรือในวันที่ใช้ พระธรรมนูญศาลยุติธรรมทำพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องก่อนวันที่พระธรรมนูญ ศาลยุติธรรมทำพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้บังคับตาม กฎหมายซึ่งใช้ก่อนวันที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรม ทำพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าคดีจะถึงที่สุด</p> <p>เว้นแต่มาตรา 28 มาตรา 29 มาตรา 30 และมาตรา 31 แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมทำพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับกับคดีในลักษณะดังกล่าวนับแต่วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2545</p> <p>มาตรา 6 บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ระเบียบ ข้าราชการ และ บรรดาค่าส่งต่างๆ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ที่ตราหรือออกโดยอาศัยอำนาจตามพระธรรมนูญ ศาลยุติธรรมซึ่งได้ใช้บังคับโดยพระราชบัญญัติให้ใช้ พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 ก่อนวันที่ พระธรรมนูญศาลยุติธรรมทำพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ</p>	

<p>พระราชบัญญัติให้ใช้พระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และเพื่อการนั้น ให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงวงระเบียบ การงานส่วนราชการของศาลโดยเฉพาะ เพื่อให้เป็น ระเบียบเดียวกันทั่วราชอาณาจักร</p> <p>กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p>	<p>ให้คงใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งตามพระราชธรรมนูญยุติธรรมท้ายพระราชบัญญัตินี้ ออกใช้บังคับแทน</p> <p>มาตรา 7 ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p>	
<p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>นายพันเอก พระยาพลพลพยุหเสนา นายกรัฐมนตรี</p>	<p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>..... นายกรัฐมนตรี</p>	

พระราชบัญญัติให้พระธรรมนุญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมนุญศาลยุติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมนุญศาลยุติธรรม พ.ศ.... และร่างพระธรรมนุญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>พระธรรมนุญศาลยุติธรรม</p> <p>หมวด 1 บทเปิดเสร็จทั่วไป</p> <p>มาตรา 2 ศาลยุติธรรมตามพระธรรมนุญนี้ แบ่งออกเป็นสามชั้น คือ</p> <p>(1) ศาลชั้นต้น</p> <p>(2) ศาลอุทธรณ์</p> <p>(3) ศาลฎีกา (ศาลสูงสุด)</p> <p>มาตรา 3 ศาลชั้นต้น</p> <p>(1) สำหรับกรุงเทพมหานคร ได้แก่</p> <p>ก) ศาลแขวง</p> <p>ข) ศาลจังหวัดธนบุรี</p> <p>ค) ศาลแห่งธนบุรีและภาคกลางธนบุรี</p>	<p>ร่าง</p> <p>พระธรรมนุญศาลยุติธรรม</p> <p>หมวด 1 บทเปิดเสร็จทั่วไป</p> <p>มาตรา 1 ศาลยุติธรรมตามพระธรรมนุญนี้ แบ่งออกเป็นสามชั้นคือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และ ศาลฎีกา วันแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น</p> <p>มาตรา 2 ศาลชั้นต้นประกอบด้วยศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแห่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญากทม ศาลแขวง ศาลจังหวัด ศาลแขวง และ ศาลยุติธรรมอื่นที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนด ให้เป็นศาลชั้นต้น</p>	<p>แก้ไขโดยทำให้เหมาะสมยิ่งขึ้น</p>

พระราชบัญญัติให้พระธรรมมุนยศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมมุนยศาลยุติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมมุนยศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมมุนยศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>(ง) ศาลแพ่งกรุงเทพใต้และศาลอาญากรุงเทพใต้</p> <p>(จ) ศาลแพ่งและศาลอาญา</p> <p>(2) สำหรับจังหวัดอื่น ๆ นอกจากกรุงเทพมหานคร</p> <p>มหานคร ได้แก่</p> <p>(ก) ศาลแขวง</p> <p>(ข) ศาลจังหวัด</p>	<p>มาตรา 3 ศาลอุทธรณ์ประกอบด้วยศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค</p>	<p>แก้ไขถ้อยคำให้เหมาะสมยิ่งขึ้น</p>
<p>มาตรา 3 ทวิ ศาลอุทธรณ์ตามพระธรรมมุนยนี้ สำหรับท้องที่ที่ยังมิได้มีศาลอุทธรณ์ภาคเปิดทำการ ได้แก่ศาลอุทธรณ์ และสำหรับท้องที่ที่มีศาลอุทธรณ์ภาค เปิดทำการแล้ว ได้แก่ศาลอุทธรณ์ภาค</p> <p>มาตรา 4 ศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ และศาลชั้นต้น ศาลคดีศาลหนึ่งนั้นอาจแบ่งออกเป็นแผนก และแผนกหนึ่งจะให้มีอำนาจเฉพาะในคดีประเภทใดก็ได้ โดยออกเป็นกฎกระทรวง</p>	<p>มาตรา 4 ศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ และศาลชั้นต้น อาจแบ่งส่วนราชการเป็นแผนกหรือหน่วยงานที่เรียกชื่อ อย่างไม่อื่น และจะให้มีอำนาจในคดีประเภทใดหรือคดี ในท้องที่ใดซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของแต่ละศาลนั้น</p>	<p>พระธรรมมุนยศาลยุติธรรมฉบับนี้ได้ยกเลิกอำนาจของรัฐมนตรีฯแล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่จะให้ศาลยุติธรรมมีความเป็นอิสระ การแบ่งออกเป็นแผนกหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นจึงทำเป็นประกาศ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมแทนกฎกระทรวง</p>

<p>พระราชบัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระราชบัญญัติธรรม</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>พระราชบัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติธรรม</p>
<p>มาตรา 1 ศาลยุติธรรมทั้งหลายตาม พระธรรมนูญนี้ให้สังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรม ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รับผิดชอบในงานธุรการของศาลทั้งหลายที่อยู่ในสังกัด ให้ดำเนินไปโดยเรียบร้อย แต่การดำเนินการพิจารณาคดี รวมตลอดถึงการที่จะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาบังคับคดี ให้เสร็จเด็ดขาดไปนั้น ให้อยู่ในดุลพินิจของศาล โดยเฉพาะ</p>	<p>แยกต่างหาก โดยเฉพาะก็ได้ โดยออกเป็นประกาศ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้</p>
<p>มาตรา 1 ศาลยุติธรรมทั้งหลายตาม พระธรรมนูญนี้ให้สังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรม ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รับผิดชอบในงานธุรการของศาลทั้งหลายที่อยู่ในสังกัด ให้ดำเนินไปโดยเรียบร้อย แต่การดำเนินการพิจารณาคดี รวมตลอดถึงการที่จะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาบังคับคดี ให้เสร็จเด็ดขาดไปนั้น ให้อยู่ในดุลพินิจของศาล โดยเฉพาะ</p>	<p>คัดลอก</p>
<p>ให้ประธานศาลฎีกามีหน้าที่วาง ฝ่ายตุลาการของศาลทั้งหลาย เพื่อให้กิจการของศาล ดำเนินไปโดยเรียบร้อยและเป็นระเบียบด้วยกัน ทั้งนี้ โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม อนึ่ง</p>	<p>คัดลอก</p>
<p>มาตรา 5 ให้ประธานศาลฎีกามีหน้าที่วาง ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการของศาลยุติธรรม เพื่อให้ กิจการของศาลยุติธรรมดำเนินไปโดยเรียบร้อยและเป็น ระเบียบเดียวกัน และให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจดูแล</p>	<p>คัดลอก</p>

<p>พระราชบัญญัติที่ใช้พระบรมมัญญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมนูญศาลยุติธรรม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติที่ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>เพื่อระมัดระวังการที่จะใช้ระเบียบวิธีการต่างๆ ที่ตั้งขึ้น โดยกฎหมายหรือโดยประการอื่นให้เป็นไปโดยถูกต้อง ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจแนะนำหรือคัดค้าน ผู้พิพากษาต่งทั้งหลายในการปฏิบัติตามระเบียบวิธีการนั้นๆ และในกรณีอื่น ๆ</p> <p>มาตรา 5 เมื่อเห็นเป็นการสมควร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจสั่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่ง ไปนั่งร่วมกับผู้พิพากษาในศาลแขวงมีกำหนดระยะเวลา ตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ ให้ศาลแขวงมีอำนาจ เสมือนศาลจังหวัดชั่วคราวก็ว่าได้ซึ่งอยู่ในเขตศาลนั้น</p> <p>ถ้าห้องที่อำเภอใดยังไม่มืศาลแขวง เมื่อเห็นเป็นการสมควร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจ สั่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งหรือหลายคนของศาลจังหวัด ไปนั่งเป็นศาล ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่งในท้องที่อำเภอ นั้น เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่เกิดขึ้นในท้องที่อำเภอ</p>	<p>ให้ผู้พิพากษาปฏิบัติตามระเบียบวิธีการต่างๆ ที่กำหนด ขึ้นโดยกฎหมายหรือโดยประการอื่นให้เป็นไปโดย ถูกต้อง</p> <p>คัดออก</p> <p>เพื่อให้สอดคล้องกับหลักความเป็นอิสระของ ศาลยุติธรรม</p>	

<p>พระราชบัญญัติให้พระธรรมบัญญัติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมบัญญัติธรรม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมบัญญัติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมบัญญัติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>ดังกล่าวและอำเภอใกล้เคียงที่ยังไม่มีศาลแขวงเป็นกรณีชั่วคราว ซึ่งมีคณะรัฐมนตรียอมตกอยู่ในอำนาจของศาลแขวงหรือศาลจังหวัด</p> <p>มาตรา 6 การจัดตั้งหรือยุบเลิกศาลยุติธรรมนั้น ให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมที่จะรายงานต่อรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถึงจำนวน สภาก สดงานที่ตั้ง และเขตอำนาจศาลตามที่จำเป็น เพื่อให้ความยุติธรรมเป็นไปโดยความเรียบร้อยตลอดราชอาณาจักร</p>	<p>มาตรา 6 การจัดตั้ง การยุบเลิก หรือการเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลของศาลยุติธรรมนั้น เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมอาจเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการได้ โดยคำนึงถึงจำนวน สภาก สดงานที่ตั้ง และเขตอำนาจศาลตามที่จำเป็นเพื่อให้การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเป็นไปโดยเรียบร้อยตลอดราชอาณาจักร</p>	<p>เนื่องจากได้ยกเลิกอำนาจของรัฐมนตรีฯ ที่เกี่ยวข้องกับศาลยุติธรรมแล้ว จึงกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ที่จะเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อจัดตั้ง ยุบเลิกฯ ศาลยุติธรรม</p>
<p>มาตรา 7 ให้มีผู้พิพากษาประจำศาลฎีกาตามจำนวนซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะกำหนดไว้ตามความจำเป็นแห่งราชการ</p>	<p>มาตรา 7 ให้คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม โดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกากำหนดจำนวนผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมให้เหมาะสมตามความจำเป็นแห่งราชการนั้น</p>	<p>แก้ไขให้สอดคล้องกับหลักการที่ให้ศาลยุติธรรม มีความเป็นอิสระ</p>

พระราชบัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมนูญศาลยุติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา 8 ให้มีประธานศาลฎีกาประจำศาลฎีกา หนึ่งคน และให้มีอธิบดีผู้พิพากษาประจำศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ศาลแพ่ง ศาลอุทธรณ์ภาค ศาล ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี และศาลอาญาธนบุรี ศาลละหนึ่งคน กับให้มีรองประธานศาลฎีกาประจำ ศาลฎีกา และรองอธิบดีผู้พิพากษาประจำศาลอุทธรณ์ ศาลแพ่ง ศาลอาญา ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลอาญา กรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี และศาลอุทธรณ์ สองคน และให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาประจำศาลอุทธรณ์ ภาค ศาลละหนึ่งคน แต่ได้รั้จมนตราว่าการกระทรวง ยุติธรรมเห็นว่ามีควมจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทาง ราชการจะกำหนดให้มีรองประธานศาลฎีกาหรือ มีรองอธิบดีผู้พิพากษาประจำศาลใดมากกว่าที่ระบุไว้ ข้างต้นก็ได้</p> <p>เมื่อตำแหน่งประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษา ศาลอุทธรณ์ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดี ผู้พิพากษาศาลแพ่ง อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา อธิบดี, ผู้พิพากษาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา</p>	<p>มาตรา 8 ให้มีประธานศาลฎีกาประจำศาลฎีกา หนึ่งคน ประธานศาลอุทธรณ์ประจำศาลอุทธรณ์หนึ่งคน ประธานศาลอุทธรณ์ภาคประจำศาลอุทธรณ์ภาค ศาลละ หนึ่งคน และให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำ ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี และศาลยุติธรรม อื่นที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดให้เป็น ศาลชั้นต้น ศาลละหนึ่งคน กับให้มีรองประธานศาลฎีกา ประจำศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ประจำศาล อุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาคประจำศาลอุทธรณ์ ภาค และรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญา ศาลอาญา กรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี และศาลยุติธรรมอื่นที่ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดให้เป็นศาลชั้นต้น ศาลละหนึ่งคน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อ ประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหาร ศาลยุติธรรม โดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกา จะกำหนดให้มีรองประธานศาลฎีกา รองประธาน</p>	<p>แก้ไขชื่อตำแหน่งของอธิบดีผู้พิพากษาศาล อุทธรณ์ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค รวมทั้ง รองอธิบดีฯ ให้เป็นประธานศาลอุทธรณ์ ประธาน ศาลอุทธรณ์ภาค และรองประธานฯ เพื่อให้สอดคล้อง กับร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรม พ.ศ. .... ที่ได้แก้ไขชื่อตำแหน่งดังกล่าว แก้ไขคำว่า "ทำการแทน" เป็น "รักษาราชการ แทน" เพราะคำว่า "ทำการแทน" ในมาตรานี้ได้แสดงถึง หลักกฎหมายว่าด้วยการรักษาราชการแทน ประกอบกับ คำว่า "รักษาราชการแทน" ในสมัย พ.ศ. 2477 ยังไม่ได้ มีการใช้ เมื่อในปัจจุบันมีการใช้คำว่า "รักษาราชการ แทน" แล้ว จึงได้แก้ไขถ้อยคำให้เป็นปัจจุบัน</p>

<p>พระราชบัญญัติให้ใช้พระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>กฎเกณฑ์ อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่งธนบุรี หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาธนบุรี วางลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองประธานศาลฎีกา หรือรองอธิบดีผู้พิพากษา แก้วแต่กรณี เป็นผู้ทำการแทน ถ้ามีผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีอาจมีผู้ทำการแทนตามวรรคสองได้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะสั่งให้ผู้พิพากษาคนหนึ่งซึ่งประจำศาลนั้นหรือศาลใดศาลหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้</p>	<p>ศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นมากกว่าหนึ่งคนก็ได้</p> <p>เมื่อตำแหน่งประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาคหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น แก้วแต่กรณี เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้ามีรองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นหลายคน ให้รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นที่มีอาวุโสสูงสุด เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าผู้มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้รักษาราชการแทน</p>	

พระราชบัญญัติให้พระธรรมมัญญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมมัญญศาลยุติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมมัญญศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมมัญญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา 9 ในศาลชั้นต้นตามมาตรา 3 นอกจากศาลแพ่ง ศาลอาญา ศาลแห่งกรุงเทพใต้ ศาลอาญากองทัพใต้ ศาลแห่งชลบุรี และศาลอาญารัตนบุรี ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ศาลละหนึ่งคน</p>	<p>ในกรณีที่ไม่มีผู้รักษาราชการแทนประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นตามวรรคสอง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลนั้นเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้รักษาราชการแทน</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีผู้รักษาราชการแทนตามวรรคสาม ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้</p> <p>ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาลจะเป็นผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้</p>	<p>แก้ไขโดยคำในวรรคแรกให้ชัดเจนยิ่งขึ้น</p> <p>ยกเลิกอำนาจของรัฐมนตรีในการสั่งให้ผู้พิพากษาคณะใดคณะหนึ่งรักษาราชการแทนในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาล</p>
<p>มาตรา 9 ในศาลชั้นต้นตามมาตรา 3 นอกจากศาลแพ่ง ศาลอาญา ศาลแห่งกรุงเทพใต้ ศาลอาญากองทัพใต้ ศาลแห่งชลบุรี และศาลอาญารัตนบุรี ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ศาลละหนึ่งคน</p>	<p>มาตรา 9 ในศาลจังหวัดหรือศาลแขวง ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ศาลละหนึ่งคน</p> <p>เมื่อตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงว่างลงหรือเมื่อผู้ดำรง</p>	

<p>พระราชบัญญัติให้พระธรรมบัญญัติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมบัญญัติธรรม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมบัญญัติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมบัญญัติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>ถ้าศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ หรือศาลชั้นต้น ศาลใด ศาลหนึ่งแบ่งออกเป็นแผนกให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าแผนก และกณะหนึ่งคน เมื่อตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือ ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่ง</p>	<p>ตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษา ที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลนั้นเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลนั้นไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสต่ำลงมาตามลำดับในศาลนั้น เป็นผู้รักษาราชการแทน.</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีผู้รักษาราชการแทนตามวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้</p> <p>ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาล จะเป็นผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ไม่ได้</p> <p>มาตรา 10 ในกรณีที่มีการแบ่งส่วนราชการ ในศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ หรือศาลชั้นต้น ออกเป็นแผนก หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น แผนกหรือหน่วยงานละหนึ่งคน</p>	<p>เพิ่มหลักการมิให้ผู้พิพากษาอาวุโสหรือ ผู้พิพากษาประจำศาลเป็นผู้รักษาราชการแทนผู้พิพากษา หัวหน้าศาล</p> <p>แก้ไขให้สอดคล้องกับร่างมาตรา 4 ที่ศาล ออกแบ่งเป็นหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ได้ด้วย ยกเลิกอำนาจของรัฐมนตรียุติในการสั่งให้ ผู้พิพากษาคณะใดคณะหนึ่งรักษาราชการแทนผู้พิพากษา หัวหน้าแผนก</p>

<p>พระราชบัญญัติให้พระธรรมมุนยุดยัตติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมมุนยุดยัตติธรรม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมมุนยุดยัตติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมมุนยุดยัตติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>ดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาผู้มิอาจไต่ สูงสุดในศาลนั้นหรือในแผนกนั้น แล้วแต่กรณี เป็นผู้ ทำการแทน ถ้าผู้พิพากษาผู้มิอาจไต่สูงสุดในศาลนั้น หรือในแผนกนั้น ผู้มิอาจไต่ตกลงมาตามลำดับในศาลนั้น หรือในแผนกนั้น แล้วแต่กรณี เป็นผู้ทำการแทน ในกรณีที่ไม่อาจมีผู้ทำการ แทนดังกล่าวได้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะตั้ง ให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้</p>	<p>เมื่อตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือ ผู้พิพากษาหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นตาม วรรคหนึ่งว่างลง หรือเมื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจ ปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในแผนก หรือในหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นนั้นเป็นผู้รักษา ราชการแทน ถ้าผู้ที่มีอาวุโสสูงสุดในแผนกหรือใน หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นนั้นไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับในแผนกหรือ ในหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นนั้นเป็นผู้รักษาราชการแทน</p> <p><u>ในกรณีที่ไม่มีผู้รักษาราชการแทนตามวรรคสอง</u> <u>ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งเป็นผู้รักษา</u> <u>ราชการแทนก็ได้</u> <u>ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาล</u> <u>จะรักษาราชการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่ได้</u></p>	<p>เพิ่มหลักการมิให้ผู้พิพากษาอาวุโสหรือ ผู้พิพากษาประจำศาลเป็นผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่ง ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนก</p>
<p>มาตรา 10 ประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษา หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือผู้ทำการแทน ต้อง รับผิดชอบในงานของศาลให้เป็นไปโดยเรียบร้อย</p>	<p>มาตรา 11 ประธานศาลฎีกา ประธานศาล อธิบดีผู้พิพากษา และผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ต้องรับผิดชอบ</p>	

พระราชบัญญัติให้ใช้พระราชธรรมบัญญัติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระราชธรรมบัญญัติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระราชธรรมบัญญัติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระราชธรรมบัญญัติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>และมีหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) รมีกระทรวงการที่จะใช้ระเบียบวิธีการต่างๆ ที่ตั้งขึ้นโดยกฎหมาย หรือโดยประการอื่น ให้เป็นไปโดยถูกต้อง เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเสร็จเด็ดขาดไปโดยรวดเร็ว</p> <p>(2) ให้คำแนะนำแก่ผู้พิพากษาในศาลของตน ในข้อขัดข้อง เนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา</p> <p>(3) ร่วมมือกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองท้องถิ่น ในบรรดากิจการอันเกี่ยวกับการจัดวางระเบียบ และดำเนินการงานส่วนราชการของศาล</p> <p>(4) ทำรายงานการคดีและกิจการของศาลส่งไปตามระเบียบ และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้</p> <p>(1) นั่งพิจารณาและพิพากษาคดีได้ ๆ ของศาลนั้นหรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีได้แล้วมีอำนาจส่งลายมือชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งได้</p> <p>(2) ตั้งคำร้องถ้าขอต่าง ๆ ที่ยื่นต่อตนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ</p>	<p>ในราชการของศาลให้เป็นไปโดยเรียบร้อย และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) รมีกระทรวงการจะใช้ระเบียบวิธีการต่างๆ ที่ออกโดยกฎหมายหรือโดยประการอื่นให้เป็นไปโดยถูกต้อง เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเสร็จเด็ดขาดไปโดยเร็ว</p> <p>(2) ให้คำแนะนำแก่ผู้พิพากษาในศาลนั้น</p> <p>ในข้อขัดข้องเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา</p> <p>(3) ร่วมมือกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองท้องถิ่น ในบรรดากิจการอันเกี่ยวกับการจัดวางระเบียบและการดำเนินการงานส่วนราชการของศาล</p> <p>(4) ทำรายงานการคดีและกิจการของศาลส่งตามระเบียบ</p> <p>(5) ตั้งคำร้องต่าง ๆ ที่ยื่นต่อตนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ</p> <p>(6) มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>ให้รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรือรองอธิบดี</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p> <p>คัดอำนาจในการตรวจสำนวนคดีได้แล้วส่งลายมือชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งออก เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 236 ของรัฐธรรมนูญที่จะกระทำการดังกล่าวได้เฉพาะกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมีอรรถกถาวงได้เท่านั้น ซึ่งได้บัญญัติไว้</p>

<p>พระราชบัญญัติให้พระบรมมณูยศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระบรมมณูยศาลยุติธรรม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระบรมมณูยศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระบรมมณูยศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>มาตรา 12 ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกเป็นผู้รับผิดชอบให้งานในแผนกดำเนินไปโดยเรียบร้อยตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงที่ได้จัดตั้งแผนกนั้นขึ้น หรือ ตามคำสั่งของประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษา หรือ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลนั้น</p>	<p>ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น มีอำนาจตาม (5) ด้วย และให้มีหน้าที่ช่วยประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น แล้วแต่กรณี ตามที่ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น มอบหมาย</p> <p>มาตรา 12 ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกหรือผู้พิพากษาหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นตาม มาตรา 10 วรรคหนึ่ง ต้องรับผิดชอบงานของแผนกหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้เป็นไปโดยเรียบร้อยตามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมที่ได้จัดตั้งแผนกหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นนั้น และต้องปฏิบัติตามคำสั่งของประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลนั้น</p>	<p>ในหมวด 3 ของร่างพระบรมมณูยฯ ใหม่แล้ว</p> <p>แก้ไขให้สอดคล้องกับหลักการที่จะให้ศาลยุติธรรมมีความเป็นอิสระ โดยตัดเรื่องอำนาจในการออกกฎกระทรวงออก</p>

พระราชบัญญัติที่ใช้พระบรมมณูญศาลยุติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติที่ใช้พระบรมมณูญศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติ (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>พระราชบัญญัติที่ใช้พระบรมมณูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระบรมมณูญศาลยุติธรรม</p> <p>มาตรา 13 ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาภาค ส่วนจำนวน และสำนักงานจะอยู่ ณ ที่ใด และมีเขตอำนาจเพียงไร ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังอธิบดีผู้พิพากษาภาค กับให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาค ภาคละหนึ่งคน แต่ดำรงมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ จะกำหนดให้ภาคใดมีรองอธิบดีผู้พิพากษามากกว่าหนึ่งคนก็ได้</p> <p>เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษากว่างลง หรือเมื่ออธิบดีผู้พิพากษาภาคไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคเป็นผู้ทำราชการแทน</p> <p>เมื่ออธิบดีผู้พิพากษาภาคผู้มิอาจปฏิบัติราชการเป็นผู้พิพากษาภาคผู้มิอาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคผู้มิอาจปฏิบัติราชการเป็นผู้พิพากษาภาคผู้มิอาจปฏิบัติราชการได้</p> <p>เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษากว่างลง หรือเมื่ออธิบดีผู้พิพากษาภาคผู้มิอาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคผู้มิอาจปฏิบัติราชการเป็นผู้พิพากษาภาคผู้มิอาจปฏิบัติราชการแทน</p> <p>เมื่ออธิบดีผู้พิพากษาภาคผู้มิอาจปฏิบัติราชการเป็นผู้พิพากษาภาคผู้มิอาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคผู้มิอาจปฏิบัติราชการเป็นผู้พิพากษาภาคผู้มิอาจปฏิบัติราชการแทน</p>	<p>มาตรา 13 ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาภาคตามจำนวนที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>ประกาศของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามวรรคหนึ่งให้กำหนดสถานที่ตั้งของสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาคและเขตอำนาจไว้ด้วย</p> <p>ให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคหนึ่งคน และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม โดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกา จะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคในภาคหนึ่งภาคใดมากกว่าหนึ่งคนก็ได้</p> <p>เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษากว่างลงหรือเมื่ออธิบดีผู้พิพากษาภาคไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคเป็นผู้รักษาราชการแทน</p> <p>ถ้ามีรองอธิบดีผู้พิพากษาภาคหลายคน ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาภาคที่มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้รักษาราชการแทน</p> <p>ถ้ารองอธิบดีผู้พิพากษาภาคที่มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติ</p>	<p>แก้ไขให้สอดคล้องกับหลักการที่ให้ศาลยุติธรรมมีความเป็นอิสระ โดยตัดเรื่องการตราพระราชกฤษฎีกาและอำนาจของรัฐมนตรีออก</p>

พระราชบัญญัติให้พระธรรมบัญญัติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมนูญศาลยุติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมบัญญัติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>ให้อธิบดีผู้พิพากษามีอำนาจและหน้าที่ อย่างเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษาตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 10 และให้มีอำนาจ</p> <p>(1) สั่งให้ผู้พิพากษาหรือเจ้าศาลรายงานเกี่ยวกับคดี หรือรายงานกิจการอื่นของศาลซึ่งอยู่ในเขตอำนาจ ของตน</p> <p>(2) นั่งพิจารณาและพิพากษาคดีในศาลทุกศาล ซึ่งอยู่ภายในเขตอำนาจของตน หรือเมื่อได้ตรวจจำนวน</p>	<p>ราชการได้ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาคณะที่มีอาวุโส ต่ำลงมาตามลำดับเป็นผู้รักษาราชการแทน</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีผู้รักษาราชการแทนตามวรรคสี่ ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนก็ได้</p> <p>ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาล จะเป็นผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ไม่ได้</p> <p>มาตรา 14 อธิบดีผู้พิพากษามีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นตามที่ กำหนดไว้ในมาตรา 11 (1) (2) (3) (4) (5) และ (6) และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(1) สั่งให้หัวหน้าสำนักงานประจำศาลยุติธรรม รายงานเกี่ยวกับคดี หรือรายงานกิจการอื่นของศาลที่อยู่ในเขตอำนาจของตน</p> <p>(2) ร่วมเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีในศาลที่อยู่ในเขตอำนาจของตน</p>	<p>แก้ไขหลักการเกี่ยวกับการตรวจจำนวนแล้วลงลายมือชื่อทำคำพิพากษาให้สอดคล้องกับหลักการตาม มาตรา 236 ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะกระทำการดังกล่าวได้ เฉพาะกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจ ก้าวล่วงได้เท่านั้น ซึ่งได้นำไปบัญญัติไว้ในหมวด 3 ของร่างพระธรรมนูญฯ ใหม่แล้ว</p>

พระราชบัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระราชบัญญัติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>คดีใดแล้ว มีอำนาจลงลายมือชื่อในคำพิพากษาหรือ ทำความเห็นแย้งได้</p> <p>(3) ในกรณีเจ้าเป็นจะสั่งให้ผู้พิพากษาคคนใด คนหนึ่งในศาลซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของตนไปช่วย ทำหน้าที่ชั่วคราวในอีกศาลหนึ่งก็ได้ แล้วรายงาน ไปยังกระทรวงยุติธรรมทันที</p> <p>ให้รองอธิบดีผู้พิพากษามีอำนาจตาม ที่ กำหนดไว้ใน (2) และให้หน้าที่เป็นผู้ช่วยอธิบดี ผู้พิพากษามีอำนาจตามที่อธิบดีผู้พิพากษามีอำนาจ จะได้</p> <p>มอบหมาย</p>	<p>(3) ในกรณีเจ้าเป็นจะสั่งให้ผู้พิพากษาคคนใด คนหนึ่งในศาลซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของตนไปช่วยทำงาน ชั่วคราวในอีกศาลหนึ่งไม่เกินสามเดือนในอีกศาลหนึ่ง โดยความยินยอมของผู้พิพากษานั้นก็ได้ แล้วรายงาน ไปยังประธานศาลฎีกาทันที</p> <p>ให้รองอธิบดีผู้พิพากษามีอำนาจตาม (2) และให้หน้าที่ช่วยอธิบดีผู้พิพากษามีอำนาจตามที่อธิบดี ผู้พิพากษามีอำนาจมอบหมาย</p> <p>หมวด 2</p> <p>เขตอำนาจศาล</p>	
<p>มาตรา 18 ห้ามมิให้ศาลใดศาลหนึ่งรับคดี ซึ่งศาลอื่นได้สั่งรับประทับฟ้องโดยชอบแล้วไว้พิจารณา พิพากษา เว้นแต่คดีนั้นจะได้โอนมาตามบทบัญญัติแห่ง กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ</p>	<p>มาตรา 15 ห้ามมิให้ศาลยุติธรรมศาลใดศาลหนึ่ง รับคดีซึ่งศาลยุติธรรมอื่นได้สั่งรับประทับฟ้องโดยชอบ แล้วไว้พิจารณาพิพากษา เว้นแต่คดีนั้นจะได้โอนมาตาม</p>	

<p>พระราชบัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระราชบัญญัติศาลยุติธรรม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>หมวด 2 เขตอำนาจศาล</p> <p>มาตรา 14 ศาลชั้นต้นมีเขตดังนี้</p> <p>(1) ศาลแขวง มีเขตตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงได้กำหนดไว้</p> <p>(2) ศาลจังหวัด มีเขตตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดได้กำหนดไว้ แต่บรรดาคดีซึ่งเกิดขึ้นในเขตศาลแขวงและอยู่ในอำนาจของศาลแขวงนั้น ถ้ายื่นฟ้องต่อศาลจังหวัด ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลจังหวัดนั้น ๆ ที่จะไม่ยอมรับพิจารณาคดีใดคดีหนึ่งที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นได้</p> <p>(3) ศาลแพ่งธนบุรีและศาลอาญามุขมนตรี มีเขตตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแพ่งธนบุรีและศาลอาญามุขมนตรีได้กำหนดไว้</p>	<p>บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความหรือตามพระราชบัญญัติธรรมนูญฉบับนี้</p> <p>มาตรา 16 ศาลชั้นต้นมีเขตตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลชั้นกำหนดไว้</p> <p>ศาลแพ่งและศาลอาญา มีเขตตลอดท้องที่กรุงเทพมหานครนอกจากท้องที่อยู่ในเขตของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญากรุงเทพ ศาลอาญามุขมนตรี ศาลจังหวัดธนบุรี และศาลยุติธรรมอื่นตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลชั้นกำหนดไว้</p> <p>ในกรณีที่มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแพ่งหรือศาลอาญา และคดีนั้นเกิดขึ้นนอกเขตของศาลแพ่งหรือศาลอาญา ศาลแพ่งหรือศาลอาญา แล้วแต่กรณี อาจใช้ดุลพินิจยอมรับไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโอนคดีไปยังศาลยุติธรรมอื่นที่มีเขตอำนาจ</p>	<p>แก้ไขหลักการให้ศาลแพ่ง ศาลอาญา และศาลจังหวัดมณฑลพินิจในการรับพิจารณาคดีที่อยู่นอกเขตอำนาจของตน แต่หากว่าได้รับฟ้องแล้วและเห็นว่าไม่อยู่ในเขตอำนาจของตนก็ต้องมีคำสั่งโอนคดีไปยังศาลที่มีเขตอำนาจ ทั้งนี้ เพื่อให้เขตอำนาจของศาลทุกศาลมีความชัดเจนยิ่งขึ้นและสะดวกแก่ประชาชนในการฟ้องคดี</p>

พระราชบัญญัติให้พระราชธรรมมูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระราชธรรมมูญศาลยุติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้พระราชธรรมมูญศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระราชธรรมมูญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>(4) ศาลแพ่งกรุงเทพใต้และศาลอาญกรุงเทพใต้ มีเขตตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแพ่งกรุงเทพใต้และศาลอาญกรุงเทพใต้ได้กำหนดไว้</p> <p>(5) ศาลแพ่งและศาลอาญา มีเขตตลอดท้องที่กรุงเทพมหานครนอกจากท้องที่ที่อยู่ในเขตของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลอาญกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญธนบุรี และศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา แต่บรรดาคดีที่เกิดขึ้นนอกเขตของศาลแพ่ง และศาลอาญานั้น จะยื่นฟ้องต่อศาลแพ่งหรือศาลอาญก็ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลนั้น ๆ ที่จะไม่ยอมรับพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นได้ เว้นแต่คดีนั้นจะได้ไต่ถามตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ</p>	<p>ในกรณีที่มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลจังหวัด และคดีนั้นเกิดขึ้นในเขตของศาลแขวง และอยู่ในอำนาจของศาลแขวง ให้ศาลจังหวัดนั้นมีคำสั่งโอนคดีไปยังศาลแขวงที่มีเขตอำนาจ</p>	<p>เหตุผลการแก้ไข</p>
<p>มาตรา 15 ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีและมีอำนาจทำการไต่สวน หรือมีคำสั่งใด ๆ ซึ่งผู้พิพากษาคณะเดียวมีอำนาจตั้งระเบียบไว้ในมาตรา 21 และมาตรา 22 (1) ถึง (5)</p>	<p>มาตรา 17 ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี และมีอำนาจทำการไต่สวนหรือมีคำสั่งใด ๆ ซึ่งผู้พิพากษาคณะเดียวมีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 24 และมาตรา 25 (1) (2) (3) (4) และ (5)</p>	<p>ตัดความในวรรคสองเพื่อให้สอดคล้องกับ มาตรา 236 ของรัฐธรรมนูญ</p>

พระราชบัญญัติให้พระธรรมมัญญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมมัญญศาลยุติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมมัญญศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมมัญญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>ในกรณีที่พิจารณาตีความตามมาตรา 22 (5) ถ้าศาลเห็นว่าควรลงโทษจำคุกจำเลยเกินหกเดือน หรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษ จำคุกหรือปรับนั้นอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งสองอย่าง เกินอัตราที่กำหนดไว้ ก็ให้มีอำนาจพิพากษาได้ แต่จะต้อง ให้ผู้พิพากษาอีกอย่างน้อยคนหนึ่งตรวจลงจำนวนและ ลงลายมือชื่อในคำพิพากษาเป็นองค์คณะด้วย</p>	<p>มาตรา 18 ศาลจังหวัดมีอำนาจพิจารณาพิพากษา คดีแพ่งและคดีอาญาทั้งปวง</p>	
<p>มาตรา 16 ศาลจังหวัดมีอำนาจพิจารณาพิพากษา คดีแพ่งและคดีอาญาทั้งปวง</p> <p>มาตรา 17 ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้และ ศาลแพ่งธนบุรีมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งทั้งปวง ศาลอาญา ศาลอาญกรุงเทพใต้และศาลอาญา ธนบุรี มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทั้งปวง</p>	<p>มาตรา 18 ศาลจังหวัดมีอำนาจพิจารณาพิพากษา คดีแพ่งและคดีอาญาทั้งปวง</p> <p>มาตรา 19 ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ และ ศาลแพ่งธนบุรีมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งทั้งปวง และคดีอื่นใดที่มีได้อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมอื่น ศาลอาญา ศาลอาญกรุงเทพใต้ และศาลอาญา ธนบุรีมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทั้งปวง</p>	<p>ปรับปรุงถ้อยคำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น</p>

พระราชบัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติ พุทธศักราช 2477 และพระราชบัญญัติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา 18 ทวิ ศาลอุทธรณ์มีเขตตลอดท้องที่ที่มีอยู่ในเขตศาลอุทธรณ์ภาค แต่บรรดาคดีที่อยู่ในนอกเขตของศาลอุทธรณ์ จะอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์นี้ก็ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลอุทธรณ์ที่จะไม่ยอมรับพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งที่อุทธรณ์เช่นนั้นได้ เว้นแต่คดีนั้นจะได้โอนมาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย</p>	<p>มาตรา 20 ศาลอุทธรณ์อื่นมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดไว้</p> <p>มาตรา 21 ศาลอุทธรณ์มีเขตตลอดท้องที่ที่มีได้อยู่ในเขตศาลอุทธรณ์ภาค</p> <p>ในการที่มีการยื่นอุทธรณ์คดีต่อศาลอุทธรณ์ และคดีนั้นอยู่นอกเขตของศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์อาจใช้ดุลยพินิจยอมรับไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโอนคดีนั้นไปยังศาลอุทธรณ์ภาคที่มีเขตอำนาจ</p>	<p>เพิ่มขึ้นเพื่อความชัดเจน</p> <p>แก้ไขหลักการให้สอดคล้องกับหลักการตามร่างกฎหมาย 16</p>
<p>มาตรา 19 ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค มีอำนาจพิจารณาพิพากษาบรรดาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นที่อยู่ในเขตอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการอุทธรณ์ และให้ศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในวรรคสอง (1) และ (2) ด้วย</p> <p>นอกจากนี้ให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจ (1) พิพากษายืนตาม แก้ไข หรือกลับคำพิพากษา</p>	<p>มาตรา 22 ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจพิจารณาพิพากษาบรรดาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการอุทธรณ์และว่าด้วยเขตอำนาจศาล และมีอำนาจ</p> <p>(1) ตรวจสอบคำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่พิพากษาลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต</p> <p>ในเมื่อคดีนั้น ได้ลงขึ้นมายังศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์</p>	<p>ได้แก้ไขให้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าศาลอุทธรณ์มีอำนาจตรวจสอบคำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่พิพากษาลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต เฉพาะในประเด็น</p>

พระราชบัญญัติให้พระธรรมมุนยศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมมุนยศาลยุติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมมุนยศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมมุนยศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>ของศาลชั้นต้นที่พิพากษาลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตในเมื่อคดีนั้น ได้ตั้งขึ้นยังศาลอุทธรณ์ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>(2) วินิจฉัยชี้ขาดคำร้องที่ยื่นตามกฎหมายคดีก้ำกึ่ง ศาลชั้นต้น</p> <p>(3) วินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยได้ตามกฎหมายอื่น</p> <p>มาตรา 20 ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาบรรดาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำตั้งของศาลอุทธรณ์ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการฎีกา นอกจากนี้ให้ศาลฎีกามีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ศาลฎีกามีอำนาจวินิจฉัยได้ตามกฎหมายอื่น</p>	<p>ภาคตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถ้าพบว่าการดำเนินกระบวนการไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือคำพิพากษานั้นขัดหรือแย้งต่อกฎหมายหรือไม่เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ให้ส่งคดีให้ศาลชั้นต้นนั้นดำเนินกระบวนการหรือมีคำพิพากษาเสียใหม่</p> <p>ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคดีนั้น แต่ถ้าพบว่า การดำเนินกระบวนการหรือคำพิพากษาเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายก็ให้วินิจฉัยชี้ขาดคดีนั้น</p> <p>(2) วินิจฉัยชี้ขาดคำร้องที่ยื่นตามกฎหมายคดีก้ำกึ่งของศาลชั้นต้น</p> <p>(3) วินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจวินิจฉัยได้ตามกฎหมายอื่นด้วย</p> <p>มาตรา 23 ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาบรรดาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษา หรือคำตั้งของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค และคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำตั้งของศาลชั้นต้น โดยตรงต่อศาลฎีกา</p> <p>บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วย ฎีกาหรือฎีกา</p>	<p>ข้อกฎหมาย ส่วนข้อเท็จจริงนั้นจะต้องส่งให้ศาลชั้นต้น ดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่</p> <p>ปรับปรุงถ้อยคำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น</p>

พระราชบัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระราชบัญญัติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>คดีได้ซึ่งศาลฎีกาได้พิจารณาพิพากษาแล้ว คู่ความหาไม่มีสิทธิที่จะอุทธรณ์แล้ว ๑ ถวายฎีกาคัดค้านคดีนั้น ต่อไปอีกไม่</p> <p style="text-align: center;">หมวด 3 องค์คณะผู้พิพากษา</p>	<p>รวมทั้งคดีตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้ศาลฎีกามีอำนาจ พิจารณาพิพากษาคด้วย</p> <p>คดีที่ศาลฎีกาได้พิจารณาพิพากษาแล้ว คู่ความ ไม่มีสิทธิที่จะอุทธรณ์แล้ว ๑ ถวายฎีกาคัดค้านคดีนั้นต่อไป</p> <p style="text-align: center;">* หมวด 3 องค์คณะผู้พิพากษา</p>	
<p>มาตรา 21 ผู้พิพากษาคณะใดคณะหนึ่งมีอำนาจ (1) ออกหมายเรียก ออกหมายอาญา ออกหมายสั่ง ให้ส่งคนมาจากรหรือไปยังจังหวัดอื่น (2) ออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งมีใช้เป็นไปในทางวินิจฉัย ชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดี</p>	<p>มาตรา 24 ให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งมีอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ออกหมายเรียก หมายอาญา หรือหมายสั่งให้ ส่งคนมาจากรหรือไปยังจังหวัดอื่น (2) ออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งมีใช้เป็นไปในทางวินิจฉัย ชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดี</p>	

พระราชบัญญัติให้พระราชธรรมบุญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระราชธรรมบุญศาลยุติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระราชธรรมบุญศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระราชธรรมบุญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>มาตรา 22 ในศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาคณะเดียว มีอำนาจเกี่ยวแก่คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลนั้นดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ได้ส่วนและวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องหรือคำขอ ที่ยื่นต่อศาลในคดีแพ่ง</p> <p>(2) ได้ส่วนมูลฟ้องและมีคำสั่งในคดีอาญา</p> <p>(3) ได้ส่วนและมีคำสั่งในการชั้นอุทธรณ์พิพากษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>(4) พิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง ซึ่งศาลาทรษย์สินที่พิพากษาหรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกินสี่หมื่นบาท</p> <p>(5) พิจารณาพิพากษาคดีอาญา ซึ่งอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ทั้งนี้ จะลงโทษจำคุกเกินหกเดือน หรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษจำคุกหรือปรับนั้นอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งสองอย่างเกินอัตราที่กำหนดไว้ได้</p> <p>(6) พิจารณาคดีแพ่งซึ่งศาลาทรษย์สินที่พิพากษาหรือจำนวนเงินที่ฟ้องเกินสี่หมื่นบาท แต่ไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือคดีอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูง</p>	<p>มาตรา 25 ในศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาคณะเดียว มีอำนาจเกี่ยวแก่คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลนั้น ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ได้ส่วนและวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องหรือคำขอ ที่ยื่นต่อศาลในคดีทั้งปวง</p> <p>(2) ได้ส่วนและมีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย</p> <p>(3) ได้ส่วนมูลฟ้องและมีคำสั่งในคดีอาญา</p> <p>(4) พิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง ซึ่งศาลาทรษย์สินที่พิพากษาหรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกินสามแสนบาท จำนวนเงินดังกล่าวคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม อาจขยายได้เมื่อมีเหตุอันสมควร โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>(5) พิจารณาพิพากษาคดีอาญา ซึ่งกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่จะลงโทษจำคุกเกินหกเดือน หรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งอัตราโทษจำคุกหรือปรับอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างเกินอัตราที่กำหนดไว้ได้</p>	<p>ได้แก้ไข (4) ให้ศาลาทรษย์สินที่พิพากษาหรือจำนวนเงินที่ฟ้องที่อยู่ในอำนาจของผู้พิพากษาคณะเดียว มีวงเงินสูงขึ้นตามสภาวะเศรษฐกิจ และอาจขยายได้ หากมีเหตุอันสมควร โดยคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมจะต้องทำเป็นประกาศและลงประกาศนั้น ในราชกิจจานุเบกษา กับได้เพิ่มวรรคสองเพื่อกำหนดให้ผู้พิพากษาประจำศาลซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีการเพิ่มขึ้นใหม่ไม่มีอำนาจตาม (3) (4) หรือ (5) เนื่องจากผู้พิพากษาประจำศาลมีลักษณะเป็นผู้พิพากษาฝึกหัด ซึ่งยังไม่พร้อมที่จะพิจารณาพิพากษาคดีด้วยตนเอง สำหรับอำนาจของผู้พิพากษานามานาเดีวตาม</p>

พระราชบัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระราชบัญญัติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระราชบัญญัติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระราชบัญญัติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จักถูกเกินสามปีแต่ไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับเกินหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีที่ผู้พิพากษาคณะเดียวมีแต่เพียงอำนาจพิจารณา ไม่มีอำนาจพิพากษาตาม (5) หรือ (6) เมื่อจะพิพากษาคดี จะต้องมีผู้พิพากษาอีกอย่างน้อยคนหนึ่ง ตรวจสอบและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาเป็นองค์คณะด้วย</p> <p>มาตรา 23 ศาลชั้นต้นนอกจากศาลแขวงต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสองคน จึงเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีแห่งและคดีอาญาทั้งปวง</p> <p>เมื่อผู้พิพากษาไม่สามารถจะนั่งพิจารณาความให้ครบองค์คณะได้ ให้ผู้พิพากษาที่จะนั่งพิจารณาคดีนั้น มีอำนาจเชิญบุคคลที่มีลักษณะดังกล่าวต่อไปนี้หนึ่งเป็นศาลองผู้พิพากษา เพื่อให้ครบองค์คณะ</p> <p>(1) เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับคุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิสมัครขอเข้าเป็นข้าราชการพลเรือน</p>	<p><u>ผู้พิพากษาประจำศาล ไม่มีอำนาจตาม (3) (4) หรือ (5)</u></p> <p>มาตรา 26 ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้น นอกจากศาลแขวงและศาลยุติธรรมอื่น ซึ่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสองคนและต้องไม่เป็น <u>ผู้พิพากษาประจำศาลคนหนึ่งคน</u> จึงเป็นองค์คณะ <u>ที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแห่งหรือคดีอาญาทั้งปวง</u> <u>การกำหนดองค์คณะตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้พิพากษาคณะเดียวตามมาตรา 25</u></p>	<p>วรรคท้ายของบทบัญญัติปัจจุบันนั้น นำไปบัญญัติอยู่ในร่างมาตรา 31</p> <p>ตัดบทบัญญัติในเรื่องศาลองผู้พิพากษาออก เพื่อให้เป็นไปตามหลักการตามมาตรา 236 ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้การนั่งพิจารณาคดีต้องครบองค์คณะ จึงไม่จำเป็นต้องมีศาลองผู้พิพากษาคณะอีกต่อไป</p>

พระราชบัญญัติให้พระธรรมมัญญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมมัญญศาลยุติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมมัญญศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมมัญญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน แต่ต้องมีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป</p> <p>(2) เป็นข้าราชการประจำหรือนอกประจำ การตั้งแต่ชั้นประจำแผนกขึ้นไป หรือผู้ที่เป็นเนติบัณฑิตไทย หรือได้รับปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรหรือปริญญาในทางกฎหมายในประเทศ</p> <p>เมื่อได้เชิญผู้ใดมาเป็นสำรวจผู้พิพากษาให้ช่วยพิจารณาตัดสินกล่าวมาข้างบนนั้นแล้ว ให้รายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมทันที</p> <p>ถ้าได้มีการร้องคัดค้านผู้ที่เชิญมาเป็นสำรวจผู้พิพากษา ให้ผู้พิพากษาที่พิจารณาตัดสินเชิญบุคคลอื่นมาเป็นสำรวจผู้พิพากษาแทนต่อไป การใดที่ศาลได้จัดทำไปก่อนมีการคัดค้าน เป็นอันสมบูรณ์</p> <p>มาตรา 24 ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสองคน และศาลฎีกาอย่างน้อยสามคน จึงจะเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีได้</p>		<p>เพิ่มวรรคสองเพื่อกำหนดให้ชัดเจนว่าเฉพาะผู้พิพากษาที่เข้าสู่ประชุมใหญ่เท่านั้นจึงมีอำนาจพิพากษา หรือทำคำสั่ง ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการตาม มาตรา 236 ของรัฐธรรมนูญ</p>
	<p>มาตรา 27 ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสามคน จึงเป็นองค์คณะที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีได้</p> <p><u>ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ผู้พิพากษา</u></p>	

<p>พระราชบัญญัติให้พระธรรมบัญญัติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมบัญญัติธรรม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมบัญญัติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
<p>ศาลอุทธรณ์ และผู้พิพากษาศาลฎีกาที่เข้าประชุมใหญ่ เมื่อได้ตรวจสำนวนคดีที่ประชุมใหญ่แล้ว มีอำนาจ พิพากษาหรือทำคำตัดสินได้ และเฉพาะในศาลอุทธรณ์ ภาคหรือศาลอุทธรณ์มีอำนาจทำความเห็นแย้งได้ด้วย</p>	<p>มาตรา 28 ในระหว่งการพิจารณาคดี หากมีเหตุ สุกวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอันมีอาจกล่าวงได้ อันทำให้ ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้น ไม่อาจ จะนั่งพิจารณาคดีต่อไปได้ ให้ผู้พิพากษาดังต่อไปนี้ นั่งพิจารณาคดีนั้นแทนต่อไปได้</p> <p>(1) ในศาลฎีกา ได้แก่ ประธานศาลฎีกา รองประธานศาลฎีกา หรือผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งประธานศาลฎีกามอบหมาย</p> <p>(2) ในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค ได้แก่ ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค</p>	<p>ตั้งแต่ร่างมาตรา 28 - ร่างมาตรา 33 เป็นหลักการ ใหม่ที่เพิ่มขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 236 และมาตรา 249 วรรคสามและวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ</p>

	เหตุผลในการแก้ไข
พระราชบัญญัติให้พระธรรมมัญญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมมัญญศาลยุติธรรม	<p>ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมมัญญศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมมัญญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p> <p>หรือผู้พิพากษาในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค ซึ่งประธานศาลอุทธรณ์หรือประธานศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี มอบหมาย</p> <p>(3) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษา ศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาภาค ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น รองอธิบดีผู้พิพากษาภาค หรือผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นของศาลนั้น ซึ่งอธิบดี ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษาภาค หรือ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี มอบหมาย</p> <p>ให้ผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งต่าง ๆ ตาม มาตรา 8 มาตรา 9 และมาตรา 13 มีอำนาจตาม (1) (2) และ (3) ด้วย</p> <p>มาตรา 29 ในระหว่างการทำคำพิพากษาคดีใด หากมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ อันทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้น ไม่อาจจะร่วมทำคำพิพากษาในคดีนั้นต่อไปได้ ให้</p>

พระราชบัญญัติให้พระธรรมมุนยศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมมุนยศาลยุติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมมุนยศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมมุนยศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
<p>ผู้พิพากษาตั้งต่อไปนี้มีอำนาจลงมือชื่อทำคำพิพากษา และเฉพาะในศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค และศาลชั้นต้น มีอำนาจทำความเข้าใจได้ด้วย ทั้งนี้ หลังจากได้ตรวจจำนวนคดีนั้นแล้ว</p> <p>(1) ในศาลฎีกา ได้แก่ ประธานศาลฎีกาหรือรองประธานศาลฎีกา</p> <p>(2) ในศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค ได้แก่ ประธานศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ประธานศาลอุทธรณ์ หรือรองประธานศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี</p> <p>(3) ในศาลชั้นต้น ได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น อธิบดีผู้พิพากษภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น รองอธิบดีผู้พิพากษภาค หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี</p> <p>ให้ผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งต่าง ๆ ตาม มาตรา 8 มาตรา 9 และมาตรา 13 มีอำนาจตาม (1) (2) และ (3) ด้วย</p>		

พระราชบัญญัติให้พระธรรมมัญญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมมัญญศาลยุติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมมัญญศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมมัญญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
	<p>มาตรา 30 เหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ตาม</p> <p>มาตรา 28 และมาตรา 29 หมายถึง กรณีที่ผู้พิพากษา ซึ่งเป็นองค์คณะนั้นพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ หรือถูกคัดค้านและถอนตัวไป หรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้จนไม่สามารถนั่งพิจารณาคำพิพากษาในคดีนั้นได้</p> <p>มาตรา 31 เหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ตาม</p> <p>มาตรา 29 นอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา 30 แล้ว ได้แก่ กรณีดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(1) กรณีที่ผู้พิพากษาคณะเดียวออกนั่งได้สวน</p> <p>มูลฟ้องคดีอาญาแล้วเห็นว่า ควรพิพากษายกฟ้อง แต่คดีนั้นมีอัตราโทษตามที่กฎหมายกำหนดเกินกว่าอัตราโทษตามมาตรา 25 (5)</p> <p>(2) กรณีที่ผู้พิพากษาคณะเดียวพิจารณาคดีอาญาตามมาตรา 25 (5) แล้ว เห็นว่า ควรพิพากษาลงโทษจำคุกเกินกว่าหกเดือน หรือปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท หรือ</p>	

<p>พระราชบัญญัติที่ใช้พระบรมมัญจาคยัตติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระบรมมัญจาคยัตติธรรม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติที่ใช้พระบรมมัญจาคยัตติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระบรมมัญจาคยัตติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
	<p><u>ทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษจำคุกหรือปรับนั้นอย่างใดอย่างหนึ่ง</u> <u>หรือทั้งสองอย่างเกินอัตราที่กำหนด</u> (3) <u>กรณีที่ว่าพิพากษาหรือคำสั่งคดีแพ่งเรื่องใด</u> <u>ของศาลนั้นจะต้องกระทำโดยองค์คณะซึ่งประกอบด้วย</u> <u>ผู้พิพากษาหลายคน และผู้พิพากษาในองค์คณะนั้น</u> <u>มีความเห็นแย้งกันจนหาเสียงข้างมากมิได้</u></p> <p>หมวด 4</p> <p>การจ่าย การโอน และการเรียกคืนจำนวน</p> <p>มาตรา 32 ให้ประธานศาลฎีกา ประธาน ศาลอุทธรณ์ ประธานศาลอุทธรณ์ภาค อธิบดีผู้พิพากษา ศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล แล้วแต่กรณี รับผิดชอบในการจ่ายจำนวนคดีให้แก่องค์คณะ ผู้พิพากษาในศาลนั้น โดยให้คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมขององค์คณะ</p>	

ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้พระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

พระราชบัญญัติให้ใช้พระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม

ผู้พิพากษาที่จะรับผิดชอบจำนวน และสัดส่วนปริมาณ
ที่องค์คณะผู้พิพากษาแต่ละองค์คณะต้องรับผิดชอบ
ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ประธานศาลฎีกากำหนด

มาตรา 33 การเรียกคืนจำนวนคดีหรือการโอน
จำนวนคดีซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบขององค์คณะ
ผู้พิพากษาใด ประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์
ประธานศาลอุทธรณ์ภาคอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น
หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล จะกระทำได้อต่อเมื่อเป็นกรณี
ที่จะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในการพิจารณา
หรือพิพากษาอรรถคดีของศาลนั้น และระອງประธาน
ศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธาน
ศาลอุทธรณ์ภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือ
ผู้พิพากษามีอาวุโสสูงสุดในศาลจังหวัด หรือผู้พิพากษา
ที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลแขวง แล้วแต่กรณี ที่มีได้เป็น
องค์คณะในจำนวนคดีดังกล่าวได้เสนอความเห็นให้
กระทำได้

<p>พระราชบัญญัติให้พระธรรมนุญศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระธรรมนุญศาลยุติธรรม</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติให้พระธรรมนุญศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระธรรมนุญศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไข</p>
	<p><u>ในกรณีที่รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลจังหวัด หรือผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลแขวง แล้วแต่กรณี ไม่อาจปฏิบัติราชการได้หรือได้เข้าเป็นองค์คณะในสำนวนคดีที่เรียกคืนหรือโอนนั้น ให้รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น หรือผู้พิพากษาที่มีอาวุโสต่ำลงมาตามลำดับในศาลนั้น เป็นผู้มีอำนาจในการเสนอความเห็นแทน และในกรณีที่รองประธานศาลฎีกา รองประธานศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น มีหนึ่งคนและไม่อาจปฏิบัติราชการได้หรือได้เข้าเป็นองค์คณะในสำนวนคดีที่เรียกคืนหรือโอนนั้น ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดของศาลนั้นเป็นผู้มีอำนาจในการเสนอความเห็นแทน</u></p>	

พระราชบัญญัติให้พระบรมมณูศาลยุติธรรม พุทธศักราช 2477 และพระบรมมณูศาลยุติธรรม	ร่างพระราชบัญญัติให้พระบรมมณูศาลยุติธรรม พ.ศ. .... และร่างพระบรมมณูศาลยุติธรรม (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	เหตุผลในการแก้ไข
	<p><u>ผู้พิพากษาอาวุโสหรือผู้พิพากษาประจำศาล</u> <u>ไม่มีอำนาจในการเสนอความเห็นตามวรรคหนึ่งหรือ</u> <u>วรรคสอง</u></p>	

(สำเนา)

ต้นฉบับ

ที่ ยธ 0502/2632

กระทรวงยุติธรรม

ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร

กทม. 10900

1 กุมภาพันธ์ 2542

เรื่อง การกำหนดกรอบอัตราค่าล้างชำระการตุลาการให้ครบองค์คณะตามบทบัญญัติของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี จำนวน 100 ชุด

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 236 บัญญัติว่าการนั่งพิจารณาคดี
ของศาลต้องมีผู้พิพากษาคบองค์คณะ และผู้พิพากษาซึ่งมิได้นั่งพิจารณาคดีใด จะทำคำพิพากษา
หรือคำวินิจฉัยคดีนั้นมิได้ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ตามที่กฎหมาย
บัญญัติ ซึ่งบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีบทเฉพาะกาลในมาตรา 335 (5) ยังมีให้
มีผลใช้บังคับภายในห้าปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

การที่รัฐธรรมนูญกำหนดกรอบเวลาไว้ชัดเจน ให้ศาลต้องนั่งพิจารณาคดีครบ
องค์คณะภายใน 5 ปี นับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่กระทรวงยุติธรรมต้องวางแผนกำหนดกรอบ
อัตราค่าล้างชำระการตุลาการไว้รองรับภารกิจอันสำคัญยิ่งดังกล่าว เพื่อให้มีชำระการตุลาการ
เพียงพอในการพิจารณาพิพากษาคดีให้ครบองค์คณะภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 กล่าวคือ
ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 - 2545 มีความจำเป็นต้องกำหนดอัตราเงินเดือนเพิ่มใหม่สำหรับ
ชำระการตุลาการ ปีละ 692 อัตรา ปรากฏรายละเอียดตามข้อมูลประกอบการพิจารณาฯ ที่ได้
แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมา ...

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบในการ
กำหนดกรอบอัตรากำลังข้าราชการตุลาการให้ครบองค์คณะตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

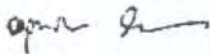
(ลงชื่อ) สุทัศน์ เงินหมื่น

(นายสุทัศน์ เงินหมื่น)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ
กองงานคณะกรรมการตุลาการ
โทร. 5135654
โทรสาร 5412294

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวอรุณรัตน์ วงศ์ขันแก้ว)

เจ้าหน้าที่งานธุรการ 4

องค์คณะผู้พิพากษา

อำนาจของผู้พิพากษาในบทก่อนๆเป็นอำนาจของผู้พิพากษาแต่ละคน แต่ละตำแหน่งหรือผู้พิพากษาคนเดียวในอันที่จะพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่ง ส่วนองค์คณะผู้พิพากษามาโดยคำทำให้เข้าใจว่าหมายถึงผู้พิพากษาหลาย คน ประกอบกันเป็นองค์คณะผู้พิพากษาเพื่อทำการพิจารณาพิพากษาคดี แต่ความจริงหาเป็นเช่นนั้นทั้งหมดไม่ ผู้พิพากษาแต่เพียง คนเดียวก็เป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาได้ หากว่าคดีนั้นอยู่ในอำนาจของตน ในหมวดที่ ๓ จั่วหัวเรื่องว่าองค์คณะผู้พิพากษา แต่มาตรา ๒๑, ๒๒ กล่าวถึงอำนาจของผู้พิพากษาคนเดียว ซึ่งในคดีบางเรื่องผู้พิพากษาแต่เพียง คนเดียวก็มีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ จึงเรียกได้ว่าผู้พิพากษาคนเดียวเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีนั้น องค์คณะผู้พิพากษาจะเป็นองค์คณะพิจารณา หรือองค์คณะพิพากษาด้วยก็แล้วแต่คดีเป็นเรื่อง ๆ ไป ตามมาตรา ๑๕ วรรค ๒ และ มาตรา ๒๒ วรรค ๒ บัญญัติไว้ในทำนองเดียวกันว่าคดีที่เกินอำนาจผู้พิพากษาคนเดียวก็ต้องให้ผู้พิพากษาอีกอย่างน้อย คน หนึ่งตรวจสำนวนและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาเป็นองค์คณะด้วย แสดงว่าผู้พิพากษาแต่เพียง คนเดียวพิจารณาก็เป็นองค์คณะพิจารณาโดยชอบ แต่ยังไม่ครบเป็นองค์คณะพิพากษาได้เท่านั้น

การที่กฎหมายบัญญัติองค์คณะผู้พิพากษาไว้ก็เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่า เป็นการสมควรหรือไม่ที่จะมอบความไว้วางใจในการพิจารณาและวินิจฉัยคดีให้อยู่ในอำนาจของผู้พิพากษาแต่เพียง นายคนเดียว คดีที่มีมูลคดีมีขนาดความสำคัญต่าง ๆ กันตั้งแต่คดีมโนสำเนา คดีไม่จำกัดทุนทรัพย์หรือคดีลูกโทษ หรือคดีอุกฉกรรจ์มหันตโทษ หรือคดีที่มีความสำคัญอย่างอื่น ซึ่งคดีเหล่านี้ย่อมมีผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพหรือทรัพย์สินของประชาชนแตกต่างกัน คุณสมบัติความรู้ความสามารถของผู้พิพากษาก็แตกต่างกันเมื่อยังอยู่ในวัยหนุ่ม แม้จะได้ผ่านการศึกษาวิชยากฎหมายมาจากมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี แต่ก็อาจขาดประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยคดีของผู้พิพากษา การให้ผู้พิพากษาจำนวนมาก คน ร่วมกันทำการพิจารณาพิพากษาคดีที่มีความสำคัญกว่าหรือมีอัตราโทษสูง จึงมีความจำเป็นทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้พิพากษาเหล่านั้นได้ร่วมกันประชุมพิจารณาปรึกษาหารือ อันจะทำให้คดีได้รับการวินิจฉัยพิเคราะห์โดยละเอียดรอบคอบ และถูกต้องยิ่งขึ้น มิใช่ใช้อำนาจตามอำเภอใจแต่เพียง คนเดียว

ศาลชั้นต้นนอกจากศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญาทั้งปวงคือศาล

ชุมพล จันทรทิมพ์, พระธรรมานุศาสตราจารย์ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,

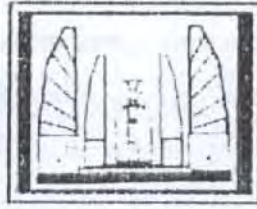
จังหวัดมีอำนาจตาม มาตรา ๑๖ ศาลแพ่ง ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญา และศาลอาญาธนบุรีมีอำนาจตามมาตรา ๑๗ แต่การที่จะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเต็มอำนาจศาลก็ต้องมีผู้พิพากษาประกอบเป็นองค์คณะตามมาตรา ๒๓ คืออย่างน้อย ๒ คน จึงจะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งคดีอาญาทั้งปวง คือไม่ว่าคดีจะมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด แต่มิใช่หมายความว่าต้องมีผู้พิพากษา ๒ คนทุกคดี เพราะคดีบางเรื่องในศาลจังหวัดหรือศาลแพ่ง ศาลอาญา ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญาธนบุรี ซึ่งเป็นศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาคนเดียวก็มีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ แต่คดีบางเรื่องเกินอำนาจผู้พิพากษาคนเดียว เช่น คดีปล้นทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๐ อันมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปีถึง ๑๕ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ บาท ถึง ๓๐,๐๐๐ บาท ผู้พิพากษาแต่เพียงคนเดียวก็ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา เพราะเกินอำนาจของตน

องค์คณะพิจารณา องค์คณะพิพากษา

องค์คณะผู้พิพากษาอาจแยกได้เป็น องค์คณะพิจารณาและองค์คณะพิพากษา บางคดีผู้พิพากษาแต่เพียง คนเดียวมีอำนาจพิจารณาพิพากษา เช่น คดีแพ่ง ซึ่งพิพาทกันด้วยทรัพย์สินหรือจำนวนเงินที่ฟ้อง เช่น เงินกู้หรือค่าเสียหายจำนวนไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ตามมาตรา ๒๒ (๔) หรือคดีอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน ปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท เช่น ความผิดฐานชกอาวุธในการต่อสู้ตามมาตรา ๓๗๕ ความผิดฐานข่มขืนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินและไม่หยุดช่วยเหลือตามพระราชบัญญัติจรรยาบรรณทางบกหรือคดีอาญาอื่น ๆ ซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามมาตรา ๒๒ (๕) และผู้พิพากษาซึ่งนั่งพิจารณาคดีนั้นจะพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกิน ๖ เดือน หรือจะพิพากษายกฟ้องโทษกัก ดังนั้นเรียกว่าคดีนั้นผู้พิพากษา คนเดียวเป็นองค์คณะพิจารณาและองค์คณะพิพากษาทั้งสองประการ บางคดีผู้พิพากษาคนเดียวเป็นองค์คณะพิจารณา แต่องค์คณะพิพากษาคือ ๒ คน เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๔ จ้อโกงตามมาตรา ๓๔๑ ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ปรับไม่เกิน ๖,๐๐๐ บาท ตามมาตรา ๒๒ (๕) แต่ผู้พิพากษาซึ่งนั่งพิจารณาจะพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยเกิน ๖ เดือน หรือคดีซึ่งผู้พิพากษาคนเดียวมีเพียงอำนาจพิจารณาไม่มีอำนาจพิพากษามาตรา ๒๒ (๖) เช่น ความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ ตามมาตรา ๓๓๖ เมื่อจะพิพากษา ทั้งสองกรณีจะต้องให้ผู้พิพากษาอย่างน้อย คนหนึ่งตรวจสำนวนลงลายมือชื่อเป็นองค์คณะด้วย กรณีเช่นนี้เรียกว่าคดีนั้นผู้พิพากษา คนเดียวเป็นองค์คณะพิจารณา แต่องค์คณะพิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษา ๒ คน และบางคดีต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยผู้พิพากษา ๒ คน จนตลอดเรื่อง ได้แก่คดีแพ่งและคดีอาญาอื่น ๆ ซึ่งกฎหมายไม่ให้อำนาจผู้พิพากษาคนเดียวไว้ ดังตัวอย่างคดีปล้นทรัพย์หรือคดีแพ่งซึ่งมีทุนทรัพย์เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท

ส่วนในศาลสูง คือศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา มาตรา ๒๔ กำหนดองค์คณะผู้พิพากษา

ในการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ตายตัว แตกต่างกับศาลชั้นต้น คือต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาอย่างน้อย ๒ คนสำหรับศาลอุทธรณ์ และ ๓ คนสำหรับศาลฎีกา ทั้งองค์คณะพิจารณาและองค์คณะพิพากษา โดยสรุปองค์คณะผู้พิพากษาจึงหมายถึงจำนวนผู้พิพากษาที่กฎหมายกำหนดไว้ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมเพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

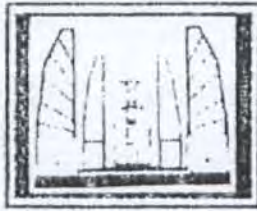

รัฐธรรมนูญใหม่กับการที่ศาลจะต้องนั่ง พิจารณาคดีครบองค์คณะ

ตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลยุติธรรมได้กำหนดไว้อยู่แล้วให้ศาลจะต้องนั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ ก็โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้พิพากษาแต่ละคนที่จะต้องทำหน้าที่พิพากษาคดีนั้นได้เห็นการเบิกความของพยานด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ชั่งน้ำหนักได้ถูกต้องว่าพยานเบิกความน่าเชื่อถือหรือไม่ อันเนื่องมาจากได้เห็นอาภักดิ์ปฏิกิริยาหรือท่าทีพิรุณของพยาน อันมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในกรณีคดีอาญาซึ่งเกี่ยวพันถึงสิทธิเสรีภาพและความสงบเรียบร้อยในสังคม แต่ทางปฏิบัติที่ผ่านมาเนื่องจากเหตุบางประการทำให้ศาลมักจะออกนั่งพิจารณาคดีไม่ครบองค์คณะ อีกทั้งผู้พิพากษาที่มีได้ออกนั่งพิจารณาเองก็เพียงแต่ลงชื่อร่วมในรายงานกระบวนการพิจารณาหรือจนถึงในคำพิพากษาคดีนั้น อีกทั้งตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาก็เคยวินิจฉัยว่า แม้ศาลจะออกนั่งพิจารณาคดีไม่ครบองค์คณะตามกฎหมาย แต่ถ้าคู่ความไม่ได้แย้ง กระบวนพิจารณานั้นก็ไม่เสียไป จึงทำให้เจตนารมณ์ของกฎหมายที่ประสงค์จะให้ศาลออกนั่งพิจารณาคดีให้ครบองค์คณะดังกล่าวนั้นไม่บรรลุในทางปฏิบัติ

ตามรัฐธรรมนูญใหม่ มาตรา 236 จึงได้บัญญัติว่า “การนั่งพิจารณาคดีของศาลต้องมีผู้พิพากษาหรือตุลาการครบองค์คณะ และผู้พิพากษาหรือตุลาการซึ่งมิได้นั่งพิจารณาคดีใด จะทำคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยคดีนั้นมิได้

เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งแม้ว่าตามรัฐธรรมนูญใหม่ได้กำหนดบทเฉพาะกาลไว้ในมาตรา 335 (5) ว่า ยังมีให้นำ มาตรา 236 ดังกล่าวมาใช้บังคับโดยจะต้องดำเนินการเพื่อให้การเป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าวภายในเวลาไม่เกิน ๑ ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ก็ตาม แต่หลักการในรัฐธรรมนูญใหม่ที่กำหนดให้ศาลต้องนั่งพิจารณาคดีให้ครบองค์คณะดังกล่าวก็เป็นการยืนยันหลักการที่มีอยู่แล้วในกฎหมาย และเมื่อยืนยันหลักการนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศแล้วก็คาดหวังว่าจะมีการผลักดันให้มีการปฏิบัติตามหลักการนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์โดยเร็วต่อไป เพราะหลักการดังกล่าวมิใช่เป็นเพียงการกำหนดวิธีปฏิบัติของศาลเท่านั้น หากแต่เป็นสิทธิประโยชน์ของประชาชนที่จะได้รับการพิจารณาจากศาลที่มีการนั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะและถูกต้องตามกฎหมายด้วย

รัฐธรรมนูญใหม่กับการกำหนดให้หน่วยธุรกิจ ของศาลยุติธรรมเป็นอิสระ

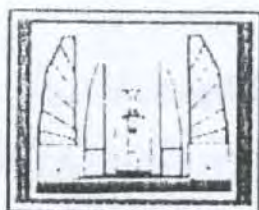
พระราชบัญญัติศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดโครงสร้างของศาลยุติธรรมบัญญัติให้ศาลยุติธรรม “สังกัด” กระทรวงยุติธรรม คำว่า “สังกัด” ในที่นี้มีได้หมายความว่าศาลเป็นองค์กรที่อยู่ใต้อำนาจบังคับบัญชาของกระทรวงยุติธรรมเหมือนกับกรมอื่นๆ ที่อยู่ใต้อำนาจบังคับบัญชาของกระทรวง ทั้งนี้ เพราะฉันเชื่อว่า “ศาล” แล้ว ความเป็นอิสระของศาลซึ่งหมายถึงความถึงผู้พิพากษาด้วยนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะศาลเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชน ถ้าศาลขาดอิสระ ต้องคอยฟังคำสั่งผู้อื่นประชาชนก็หาที่พึ่งไม่ได้ ดังนั้น ในความเป็นจริงแล้วกระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่แต่เพียงงานธุรการของศาลยุติธรรมเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม กระทรวงยุติธรรมในฐานะของหน่วยธุรการของศาลยุติธรรม บางครั้งก็ถูกมองว่าเข้ามาก้าวล่วงงานตัดสินคดีของศาล ทำให้ศาลขาดความอิสระ จึงมีการเสนอให้มีการจัดตั้งหน่วยธุรการของศาลยุติธรรมที่เป็นอิสระ ไม่อยู่ใต้อำนาจบังคับบัญชาของกระทรวงยุติธรรม

โดยสภาพแล้ว หน่วยธุรการของศาลซึ่งเป็นองค์กรซึ่งขาด เป็นเรื่องสำคัญในการจัดองค์กรในกระบวนการยุติธรรม เพราะหน่วยธุรการของศาล นอกจากจะรับผิดชอบในงานธุรการขององค์กร เช่น การจัดสถานที่ประชุม รับ-ส่งเอกสาร เก็บรักษาเอกสาร แล้วหน้าที่ส่วนสำคัญที่สุดของหน่วยธุรการนี้ ก็

คือ การติดตามวิเคราะห์คำพิพากษาต่าง ๆ ของศาล เพื่อศึกษาและประเมินผลที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ และเพื่อให้ทราบถึงแนวคำวินิจฉัยของผู้พิพากษา

การทำงานของศาลในฐานะองค์กรชี้ขาดกับการทำงานของหน่วยธุรการจะเป็นการทำงานที่คู่เคียงกันไป กล่าวคือ ผู้พิพากษาในศาลมีหลักประกันความเป็นอิสระในการใช้อำนาจตัดสินคดีโดยมีหน่วยธุรการเป็นงานบริหารที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลและติดตามวิเคราะห์การทำงานของศาล การจัดรูปองค์กรของกระบวนการยุติธรรมจึงแตกต่างกับการจัดองค์กรบริหารทั่วไป เพราะองค์กรของกระบวนการยุติธรรมมีงาน 2 ลักษณะที่ทำงานควบคู่กันไป งานชี้ขาดต้องการความเป็นอิสระของผู้พิพากษาและงานบริหารต้องการความรับผิดชอบต่อหัวหน้างาน “งานชี้ขาด” ที่มีความเป็นอิสระ ต้องการหน่วยงานที่เป็น “งานบริหาร” ติดตามวิเคราะห์อย่างใกล้ชิด เพราะโดยสังคมวิทยาแล้ว ผู้พิพากษาที่มีอำนาจชี้ขาดนั้นก็อยู่ในฐานะที่จะบิดเบือนการใช้อำนาจหรือใช้อำนาจโดยไม่ชอบหรือไม่สุจริตได้เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา และเมื่อรัฐได้ให้หลักประกันในความเป็นอิสระในการใช้ดุลพินิจของผู้พิพากษาซึ่งเป็นการให้โอกาสแก่ผู้พิพากษาที่จะใช้อำนาจรัฐโดยไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเห็นที่ตนให้โดยอิสระแล้ว รัฐจึงมีความจำเป็นต้องมีหน่วยงานธุรการที่ทำงานบริหารทำงานควบคู่กันไป โดยในระหว่าง “งานชี้ขาด” กับ “งานบริหาร” นั้น จะมีกลไกและมาตรการป้องกันมิให้งานบริหารไปก้าวล่วงงานชี้ขาด และในทางตรงกันข้ามก็จะมีกลไกและมาตรการที่ป้องกันมิให้งานชี้ขาดมาครอบงำงานบริหารด้วยเช่นกัน

รัฐธรรมนูญใหม่จึงกำหนดให้ศาลยุติธรรมมีหน่วยธุรการของศาลยุติธรรมที่เป็นอิสระโดยมีเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลฎีกา โดยการแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม

รัฐธรรมนูญใหม่กับความเป็นอิสระ ของผู้พิพากษาและตุลาการ

ผู้พิพากษาและตุลาการ คือผู้ที่ใช้อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอรรถคดีซึ่งโดยลักษณะของการใช้อำนาจดังกล่าวย่อมจะกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน ฉะนั้นเพื่อให้ผู้พิพากษาสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ผลดีที่สุด จำเป็นต้องจัดหลักประกันให้ผู้พิพากษามีความเป็นอิสระปราศจากการถูกแทรกแซงใดๆ ไม่ว่าจะมาจากฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารหรือแม้แต่ฝ่ายตุลาการด้วยกันเอง รัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญและยอมรับความเป็นอิสระของผู้พิพากษาและตุลาการโดยได้บัญญัติเป็นหลักการไว้ว่า ผู้พิพากษาและตุลาการย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของผู้พิพากษาและตุลาการไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาตามลำดับชั้น และเพื่อรับรองการใช้อำนาจอิสระของผู้พิพากษา เมื่อผู้พิพากษาได้พิจารณาคดีแล้ว จะมีการเรียกคืนสำนวนคดีหรือโอนสำนวนคดีไม่ได้เว้นแต่เป็นกรณีที่กระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี อีกทั้งจะมีการตั้งสถาบันอื่นใดขึ้นมาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งโดยเฉพาะไม่ได้

ในอดีตที่ผ่านมา นั้น ผู้พิพากษาและตุลาการในประเทศไทยมีความเป็นอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีต่างๆ ปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร แต่ก็มักมีข่าวอยู่เสมอว่า ผู้พิพากษาและตุลาการนั้น

หาได้มีความเป็นอิสระอย่างแท้จริงไม่ เพราะยังคงอยู่ภายใต้อำนาจของผู้พิพากษา และตุลาการด้วยกันเอง โดยเฉพาะในการแต่งตั้งโยกย้ายผู้พิพากษาและตุลาการ ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการ มีข่าวอยู่บ้างว่าบางครั้ง มีการเล่นพรรคเล่นพวก จนทำให้เกิดวิกฤตการณ์ศาลอยู่หลายครั้ง เหล่านี้ทำให้อาจเห็นได้ว่าผู้พิพากษาตุลาการไม่มีอิสระอย่างแท้จริง เพราะตกอยู่ภายใต้ อำนาจการโยกย้าย

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ มองเห็นสภาพปัญหาดังกล่าว จึงได้เพิ่มหลักการใหม่เข้ามาในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระอย่างแท้จริง ปลอดภัยจากการแทรกแซงจากฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือแม้แต่ฝ่ายตุลาการด้วยกัน โดยกำหนดว่า การโยกย้ายผู้พิพากษาและตุลาการโดยไม่ได้ ได้รับความยินยอมจากผู้พิพากษาและตุลาการนั้น จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นการโยกย้ายตามวาระ ตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือเป็นการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น หรือเป็นกรณีที่อยู่ในระหว่างถูกดำเนินการทางวินัย หรือตกเป็นจำเลยในคดีอาญา

เมื่อผู้พิพากษาและตุลาการมีความเป็นอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีต่างๆ อย่างแท้จริง ย่อมทำให้ผู้พิพากษาและตุลาการทำหน้าที่ในฐานะเป็นที่ยิ่งสุุดท้ายของประชาชนได้อย่างเต็มที่